

Prenumerata miejscowa:
bez odnośnienia.
Na rok 9 rsr.
„ 6 miesięcy 4 50 k.
„ 3 miesięcy 2 25 k.
„ 1 miesiąc 75 k.
Za odnośnienie dopłaca się
5 kop. miesięcznie.

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata zamiejscowa
z odsyłką pocztą:
Na rok 12 rsr.
„ 6 miesięcy 6 „
„ 3 miesięcy 3 „
„ 1 miesiąc 1 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcie w domu Olchinowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Sołowiewa.

ROK DZIESIĄTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miejsca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. — Oddzielne numera sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz prawosławny.

We środę, 10 (22) października, — św. Ewłampia i Ew. męcz.
We czwartek, 11 (23) października, — św. Filipa ap.
W piątek, 12 (24) października, — św. Prowa męcz.

Słońce wstaje o godz. 6 min. 36; zach. o godz. 4 min. 52.

Spostrzeżenia meteorologiczne

dotarciane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 8 (20) Października 1873 roku.

	Cisnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. pow. podług Celsjusza.	Wilgoć %	Kierunek wiatru.
g. 7	755.5	+ 0.8	98	spokojnie.
1	753.1	+ 7.6	73	poł.-wschodni.
9	748.3	+ 2.1	93	poł.-wschodni.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We środę, 10 (22) października, — św. Kordulii i Alf.
We czwartek, 11 (23) października, — św. Jana Kapistrana.
W piątek, 12 (24) października, — św. Rafała arch.

Wysokość wody w Wiśle stóp 1 cali 0.

* Najjaśniejszy Pan Najwyższy rozkazał raczył, z powodu zgonu Jego Wysokości Księcia Karola Brunswickiego, przywzdiać przy Najwyższym Dworze zaobę na cztery dni, z zwykłymi poddziałaniami.

DZIAŁ URZĘDOWY.

* Ich Cesarskie Mości w skutku najpoddanniejszego przedstawienia przez pełniącego obowiązki Głównego Zarządzającego IV Wydziałem Przybocznej Jego Cesarskiej Mości Kancelarii podania naczelnika st. petersburskich gimnazjów żeńskich, Najwyższej zezwolił raczył: po 1-o, kształcić w Kolomieńskim gimnazjum żeńskim stale jedną wychowawicę kosztem procentu od tysiąca (1,000) rub., ofiarowanych przez wdowę po majorze Puszczynową, na pamięć zmarłej jej córki; po 2-o, nazwać to uczennicę stypendystką panny Aleksandry Mikołajewnej Puszczynowej; po 3-o, za życia ofiarodawczyni pozostawić do jej upodobania wybór stypendystki; po 4-o, po wdowie Puszczynowej prawo obsadzania stypendjum nadać zwierzchności gimnazjum; po 5-o, pomienioną wakans odłączyć wyłącznie dla najuboższych panien, mieszkających w cyrkule Kolomieńskim w m. St. Petersburgu.

* Najjaśniejszy Pan, w skutku przedstawienia przez Towarzystwa Ministra Spraw Zagranicznych o udzieleniu przez Cesarza Austriackiego Zawiądującego Cesarzowskiemi Pałacami w Warszawie i Przesowy Dyrekcji Teatrów Warszawskich, szambelanowi rzeczywistemu radcy stanu Sergiuszowi Muchanowowi, Wielkiego Krzyża orderu Franciszka-Józefa, Najmilszej raczył, 16 września r. b. dozwolić p. Muchanowowi przyjąć i posić udzieleny mu order.

* Przez Najwyższy rozkaz w wydziale Wojny, w Liwadji, 29 września r. b., przetranslokowany został, sztabkapitan Brzesko-Litewskiego pułku fortecznego Dorogoj — do Nowogieregijskiej kompanii wojskowo-poprawczej.

* Przez rozkaz w wydziale Ministerstwa Dworu Cesarskiego, 23 września r. b., otrzymał urlop za granicę, pomocnik zawiądującego Warszawskimi Pałacami Cesarzowskiemi, rzeczywisty radca stanu Kwieciński — na dwa miesiące; wykreślony został z list, zmarły, hof-murjer przy Warszawskich Cesarzowskich Pałacach, 9 klasy Bialecki.

USTAWA

warszawskiego prywatnego lombardu.

(Zatwierdzona przez Zarządzającego Ministerstwem Finansów, 15 sierpnia 1873 r.)
(Dalszy ciąg *)

III Zarząd.

§ 12. Zawiadywanie interesami lombardu wkłada się na zarząd, mający siedzibę w Warszawie i składający się z pięciu członków wybranych przez ogólne zebranie akcjonariuszów na lat pięć.

Uwaga. Liczba członków zarządu może być, podług uchwały ogólnego zgromadzenia akcjonariuszów, powiększona w miarę potrzeby.

Na pierwsze lat pięć, z liczby członków zarządu, założyciele mają prawo wybrać trzech.

§ 13. Corocznie wychodzi jeden z członków zarządu, w pierwszych czterech latach przez losowanie, a następnie podług starszeństwa wyboru. W miejsce wybyłego członka zarządu, zebranie ogólne wybiera nowego członka. Wychodzący członkowie zarządu mogą być na nowo wybierani.

§ 14. Naczelników zarządu mogą być wybierane jedynie osoby, posiadające najmniej piętnaście akcji, które to akcje do czasu zatwierdzenia przez Zebranie ogólne rachunków za cały czas pozostawiania akcjonariuszów w obowiązkach członka zarządu, nie mogą być ustępowane innym osobom i zachowują się w kasie lombardu.

§ 15. Członkowie zarządu wybierają z pomiędzy siebie prezesa, w czasie nieobecności którego zastępuje go inny członek, także z wyboru. Następnie corocznie po odbytem ogólnym zebraniu, dopełnia się nowy wybór prezesa zarządu.

§ 16. Łącznie z wyborem członków zarządu, ogólne zebranie akcjonariuszów wybiera ze swego grona trzech zastępców, którzy zastępują członków zarządu w razie czasowej ich nieobecności, a to stosownie do większości otrzymanych przy wyborze głosów. W razie zupełnego usunięcia się któregośkolwiek z członków zarządu, zastępca wchodzi w jego miejsce do upływu terminu, na jaki był wybrany ubliwy członek zarządu. Zastępca członka zarządu pełni wszystkie jego obowiązki i używa wszystkich praw członkom zarządu służących.

Zastępca obowiązany jest wnieść do kasy lombardu także ilość akcji, jaka jest przepisana dla członka zarządu.

§ 17. Zarząd lombardu używa pieczęci z napisem: pieczęć Warszawskiego prywatnego lombardu.

* Patrz Nr. 213. *Dzienn. Warsz.*

§ 18. Zarząd, jako reprezentant Towarzystwa, zastępuje jego miejsce, bez szczególnego na to upoważnienia; w szczególności zaś każdy członek zarządu może działać w imieniu Towarzystwa, nie inaczej wszakże jak za oddzielnym pełnomocnictwem zarządu.

Uwaga. Zarząd mocen jest, dla wykonania zleczonej czynności, wydawać pełnomocnictwo nawet osobie obcej.

§ 19. W razie działań przeciwnych prawu oraz przekroczenia władzy, członkowie zarządu ulegają odpowiedzialności przed Towarzystwem na zasadzie praw obowiązujących.

§ 20. Obowiązki zarządu są następujące:
1. Prowadzi czynności lombardu zgodnie z ogólnymi przepisami prawa i zasadami w niniejszej ustawie wskazanymi, oraz zgodnie z tą ustawą przez ogólne zebranie akcjonariuszów określonymi.

2. Ustanawia porządek prowadzenia spraw, rachunków i kontroli.

3. Oznacza liczbę osób pozostających w służbie lombardu, nominuje ich i uwalnia, określa dla nich wysokość płacy i wynagrodzenia, również dopełnia wszystkie wymagane przez bieg czynności Towarzystwa wydatki, w granicach etatu zatwierdzonego przez ogólne zebranie.

4. Ustanawia stopę procentu od pożyczek; układa przygotowane wnioski o do przelewu sum na kapitał zapasowy (§ 68) i co do oznaczenia dywidendy; obmyśla lokację zapasowego kapitału Towarzystwa w papierach procentowych rządowych albo przez rząd poręczonych; oznacza terminy dodatkowych splat akcji, i w ogóle załatwia wszelkie czynności dotyczące pieniężnych obrotów Towarzystwa.

5. Układa sprawozdanie z operacji i stanu lombardu; projektuje etat wydatków lombardu i plan działań na każdy rok, dla przedstawienia ich ogólnemu zebraniu do zatwierdzenia.

6. Roztrząsa zawczasu wszystkie sprawy i kwestje, przedstawic się mające pod decyzję tegoż zebrania ogólnego.

7. Nabywa nieruchomości z decyzji ogólnego zebrania, nie w innym wszakże celu, tylko na własną potrzebę.

8. Umocowya jednego z członków zarządu lub inne osoby do działania w sprawach lombardu, i

9. Zwoluje zwyczajne roczne, lub nadzwyczajne zebranie ogólne akcjonariuszów.

§ 21. Uchwały zarządu zapadają prostą większością głosów; w razie równości, głos prezesa rozstrzyga; w razie zaś zupełnego podzielenia się głosów, stosuje się do § 30 punktu 7.

§ 22. Dla prawności uchwał zarządu potrzebną jest obecność najmniej trzech członków. Uchwały zarządu zapisują się do protokołu i podpisują przez wszystkich obecnych na posiedzeniu.

§ 23. W czynieniu wydatków zarząd stosować się winien do etatu corocznie przez ogólne zebranie zatwierdzonego; w razie zaś potrzeby niecierpiącej zwłoki, zarząd mocen jest wydatkować, pod swą osobistą odpowiedzialnością, do dziesięciu tysięcy rubli nad etat, na co wszakże winien pozyskać zatwierdzenie na najbliższem zebraniu ogólnem.

§ 24. Na początku każdego miesiąca, członkowie zarządu, łącznie z delegatami (§ 30), sprawdzają księgi, kasę i wszystkie dowody Towarzystwa za ubiegły miesiąc i spisują protokół przez obecnych podpisany.

§ 25. Zarząd obowiązany jest co miesiąc ogłaszać w gazecie miejscowej, oraz w Przewodniku Rozporządzeń Rządowych Zarządu Ministerstwa Finansów, krótkie sprawozdanie o biegu czynności i w ogólności o stanie spraw lombardu. Po upływie zaś każdego roku zarząd układa szczegółowe sprawozdanie za rok ubiegły, które po podpisaniu przez wszystkich członków zarządu, przedstawia się akcjonariuszom na rocznem zwyczajnem zebraniu ogólnem.

Sprawozdanie to ma obejmować: a) stan składkowego i zapasowego kapitałów oraz wszelkiego innego majątku Towarzystwa; b) w jakiej liczbie i na jaką sumę wydane były pożyczki na każdy rodzaj zastawów; c) w ilu wypadkach pożyczek zastawy były wykupione w terminie, prolongowane, sprzedane ze stratą lub bez niej, z wykazaniem w pierwszym razie wysokości straty; d) ile osiągnięto procentów z pożyczek, opłat za skład i askurację, kwot przy sprzedaży przez licytację i wszelkich innych wpływów, i e) rachunek przychodu i strat.

§ 26. Sprawozdanie zarządu wraz z uwagami delegatów powinno być wydrukowane przynajmniej na tydzień przed terminem wyznaczonym do roztrząśnienia sprawozdania na zebraniu ogólnem, i znajdować się ono ma łącznie z protokołami, księgami i innemi dowodami w zarządzie, dla poprzedniego obznajmienia się z niemi akcjonariuszów; następnie roczne sprawozdanie wraz z protokołem narad ogólnego zebrania, podaje się do wiadomości publicznej i w trzech egzemplarzach przedstawia się Ministrowi Finansów.

Uwaga. Rok operacyjny dla czynności lombardu liczy się od 1 stycznia do 31 grudnia włącznie.

§ 27. Sumy zbývające od natychmiastowych potrzeb, wnoszą się przez zarząd do jednej z instytucji kredytowych na imię lombardu.

§ 28. Członkowie zarządu otrzymują wynagrodzenie w wysokości oznaczonej przez zebranie ogólne.

§ 29. Przy zarządzie funkcjonuje trzech delegatów, wybranych przez ogólne zebranie akcjonariuszów z pomiędzy siebie na lat trzy i wychodzących kolejno, corocznie po jednym. Wychodzący delegaci mogą być na nowo wybranymi.

Uwaga. Z początku kolej wyjścia delegatów następuje przez losowanie, potem zaś według starszeństwa wyboru.

§ 30. Do obowiązków delegatów należy:

- a) odbywać rewizję kasy, rachunkowości oraz sprawozdań zarządu;
- b) przestrzegać wykonywania przez zarząd ustawy i uchwał zebrania ogólnego;
- c) wnieść do zarządu propozycje o zwolanie nadzwyczajnego zebrania akcjonariuszów, w razie uznania tego przez nich za korzystne dla interesów lombardu;
- d) sprawdzać przyjęte na zastaw przedmioty przed każdym rocznem zebraniem ogólnem, oraz w każdym innym czasie, podług własnego uznania;
- e) przedstawiać zwyczajnemu ogólnemu zebraniu sprawozdania o swojej działalności za rok rachunkowy ubiegły; sprawozdanie takie winno być na dni osm przed zebraniem ogólnem zakomunikowane zarządowi, i
- f) rozstrząsać, łącznie z zarządem, kwestje względem których w zarządzie zaszła niezgodność zdań, przyczem kwestje te rozstrzygają się większością głosów, licząc w to głosy delegatów na równi z głosami członków zarządu.

§ 31. Delegaci zbierają się najmniej raz na miesiąc. W wypadkach jednak nadzwyczajnych, ciż delegaci mogą być zwolniani na wniosek prezesa zarządu, albo też na żądanie dwóch delegatów.

Na każdym posiedzeniu miesięcznem delegatów, zarząd przedstawia im wiadomości o stanie rachunków ze wszystkich operacji lombardu.

§ 32. Wynagrodzenie delegatów oznacza zebranie ogólne. (d. c. z.)

* Bank Państwa. Dyrekcja Banku Państwa wyznaczyła aby w Banku, jego Oddziałach i Kantorach, od 8 października było pobierane: przy dyskoncie weksli i pożyczkach na zastaw towarów po 7 1/2%, a przy pożyczkach na zastaw papierów procentowych po 8 1/2% procent rocznie.

* W N-rze 83 „Zbioru Postanowień i Rozporządzeń Rządu“ za 1870 r. są zamieszczone:

Najwyższe rozkazy:
22 sierpnia 1873 roku. O powiększeniu etatu Zarządu Zandarmsko-Polijnego kolei żelaznych Carsko-sielskiej i Peterhofskiej.

O ustanowieniu stypendjów:
19 września. Imienia pani Soncowej — w szkole rekozdzielniczej Drugiego Arbańskiego oddziału Kuratorstwa nad ubogimi w Moskwie.

Imienia Darji Tiulpin — w saratowskiej ochronie dla dzieci „Galkina-Wrasskiego.”

29 września. O połączeniu zakładów i instytucji, które znajdowały się pod opieką spoczywającej w Bogu Wielkiej Księżny Heleny Pawłownej.

Najwyższe zatwierdzona, 2 września 1873 r., uchwała Głównej Rady żeńskich zakładów naukowych, o mianowaniu do Gaczińskiego gimnazjum żeńskiego drugiej ochmistrynji klasowej.

Doniesienia Zarządzającego Ministerstwem Finansów do Rządowego Senatu.

O ustanowieniu Kas pożyczkowych i oszczędności:
31 sierpnia 1873 roku. Astratowskiej — we wsi Astratowie, w powiecie Ostrowskim, w gubernji Pskowskiej.

— Siągajewskiej — we wsi Filipowie, w powiecie Lubimskim, w gubernji Jarosławskiej.

— Predteczenskiej — w włości Predteczenskiej, w powiecie Sienkowskim, w gubernji Archangielskiej.

19 września. Staruchinskiej — we wsi Staruchinie, w powiecie Borowickim, w gubernji Nowogrodzkiej.

20 września. Sowietowskiej — we wsi Sowietowie, w włości Aleksandrowskiej, w powiecie Rostowskim, w gubernji Jekaterinosławskiej.

— Kalniekiej — we wsi Kalniku, w powiecie Lipowieckim, w gubernji Kijowskiej.

18 września. O założeniu Mińskiego Towarzystwa Kredytu Wzajemnego.

21 września. O zmianie niektórych §§ Ustawy Saratowskiego Towarzystwa Kredytu Wzajemnego.

* Dyrekcja Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego. Na skutek żądania przez stronę interesowaną wniesiono, a właściwymi dowodami popartego i w zastosowaniu się do art. 3 Najwyższego Ukazu z dnia 14 (26) grudnia 1865 roku, podaje do powszechnej wiadomości, że Antoni Klimaszewski, w Warszawie przy ulicy Jerolimskiej pod № 94 zamieszkały — utrucił List Zastawny III Okresu i Serji Lit. D. № 107,808 z 4-a kuponami, od włącznie półroczna 2-go 1873 do włącznie półroczna 1-go 1875 r. Ostrzeżenie się przeto, że obieg powyższego Listu i należących do niego kuponów zakwestjonowany ni-

niejszym zostaje i że w skutek tego każdy nabywca Listu lub kuponu zakwestjonowanego, byłby powołany przez poszkodowanego do rozprawy sądowej o własność tego Listu lub kuponów. (d. c. z.)

* W skutku najpoddanniejszego przedstawienia Ministra Dróg Komunikacji, Najjaśniejszy Pan 26 kwietnia roku bieżącego Najwyższej rozkazał raczył: „Wydac wszelkie właściwe rozporządzenia, aby wnoszone w St. Petersburgu pomnik dla Cesarzowej Katarzyny II był odsłonięty na 22 listopada roku bieżącego.”

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

* W gubernji płockiej obecnie znajdują się trzy ochrony, z nich jedna prawosławna, a dwie katolickie.

Ochrona prawosławna znajduje się w mieście Płocku, przy tamtejszej katedrze prawosławnej, i pozostaje w bezpośrednim zawiadywaniu miejscowego parafialnego kuratora prawosławnego.

Takowe otwarte było w początku 1867 roku, na zasadzie istniejących o kuratorstwach postanowień i zatwierdzone zostało 27 października tegoż roku przez najprzewielebniejszego Joannijusza arcybiskupa warszawskiego i nowogieregijskiego.

Pięcioletnie istnienie tej instytucji nie pozostało bez śladu. Przyjęte przezeń na siebie starania o upiększenie i wspaniałość świątyni prawosławnej, o założenie i utrzymanie ochrony dla dzieci i o podtrzymanie w należytem stanie ementarza prawosławnego w m. Płocku — uwieńczone zostały pożądanymi skutkami.

Obecnie główne zadanie płockiego kuratorstwa prawosławnego stanowi podtrzymanie płockiej prawosławnej ochrony dla dzieci, która ciągle rozszerza się. Tak, po otwarciu tegoż zakładu w dniu 8 września 1868 r., z początku znajdowało w nim opiekę 11 sierot niemających przytulku; w następnym roku liczba sierot wynosiła 12; w 1870 i 1871 było po 14 wychowawców; na koniec w 1872 roku było 18 dzieci obojga płci.

Z początku, przez dość długi czas, fundusze ochrony były bardzo ograniczone i stanowiły je prawie wyłącznie dobrowolne ofiary, tak, że płockie kuratorstwo prawosławne mimowoli musiało z początku odmawiać prośbom o przyjęcie niemających przytulku sierot do ochrony.

W takim położeniu znajdowała się ochrona do początku roku zeszłego, kiedy okoliczności jej znacznie zmieniły się na lepsze, w skutku szczególnej łaski Najjaśniejszego Pana, Który, 25 lutego 1872 roku, raczył rozkazać oddać folwark rządowy Niegłosy w powiecie płockim, z wszystkimi gruntami i zabudowaniami, do rozporządzenia płockiego kuratorstwa prawosławnego, dla podtrzymania w m. Płocku ochrony prawosławnej; z Niegłosy otrzymuje się rocznie około pięćset rubli dochodu, co da możliwość kuratorstwu na przyszłość przyjmowania większej liczby dzieci.

Należy nadmienić, że i starania kuratorstwa o ochronie dla dzieci nie są napróżne. W istocie, pomimo tego, że istnieje niedawno, przysposobiła ona już 3 uczniów do gimnazjum płockiego, w którym obecnie kształcą się dalej, trzech wychowawców do wydziału telegraficznego do nauki, dwóch do drukarni płockiego rządu gubernialnego; jeden jest obecnie buchalterem w magazynie kupca, a jeden jest ozeladnikiem u ślusarza. Co się tyczy wychowania ochrony, jedna z nich, po dojsciu do pełnoletności, poszła za mąż, a trzy znajdują się w służbie u rodzin ruskich. Obecnie w ochronie jest 18 dzieci, 14 chłopców i 4 dziewczęta.

Blizszego zawiadywania i bezpośredniego czuwania nad znajdującymi w ochronie opiekę sierotami, podjął się proboszcz płockiej cerkwi prawosławnej, protojerj Stabnikow, który spełnia te obowiązki z gorliwością i miłością, zasługującymi na całkowite poszanowanie i wdzięczność.

Ochrony katolickie znajdują się w zawiadywaniu gubernialnej rady dobroczynności publicznej; jedna z nich jest w m. Płocku i w niej znajdowało opiekę w 1872 roku 75 dzieci, a druga ochrona w mieście powiatowem Prasnyszu udzielała w 1872 r. opiekę 18 dzieciom.

Na zakończenie należy nadmienić, że w gubernji płockiej dla udzielania opieki starcom i kalekom istnieje osm domów przytulku w Płocku, Wyszogrodzie, Dobrzyniu nad Wisłą, Sierpcu, Lipnie, Mławie, Prasnyszu i Płońsku.

* Wykaz cen produktów i artykułów żywności w m. Płocku od 19 września (1 października) do 25 września (7 października) 1873 roku włącznie. Za czwartą pszenicy I gatunku 13 rub. 79 1/2 kop., II gatunku 12 rub. 61 1/2 kop., żyta I gatunku 9 rub. 10 kop., II gatunku 8 rub. 91 kop., jęczmienia I gatunku 7 rub. 27 kop., II gatunku 6 rub. 70 1/2 kop., owsa I gatunku 4 rub. 72 kop., II gatunku 4 rub. 41 kop., rzepnicy 10 rub. 39 kop., grochu 8 rub. 72 1/2 kop., gryki 7 rub. 38 kop., kartofli 2 rub. 46 kop., kaszy jaglanej 20 rub. 18 kop., jęczmiennej 11 rub. 48 kop., gryczanej gru-

bej 13 rub. 74 kop., drobnej 20 rub. 24 kop., maki pszennej I gatunku 13 rub. 94 kop., II gatunku 9 rub. 34 kop., żytniej 9 rub. 34 kop.; za funt: chleba pyłowego 3 1/2 kop., razowego 2 1/2 kop., miasa wołowego z opasów stepowych 12 kop., z opasów krajowych 11 1/2 kop., z nieopasów I gatunku 9 kop., II gatunku 8 kop., cielęciny 9 kop., wieprzowiny 10 kop., baraniny 7 1/2 kop.; za pud: siana 35 kop., słomy 20 kop.; az wiadro: spirytu 76%, Trallesa 6 rub., wódki 46% Trallesa 4 rub. 30 kop.

Dowóz produktów był dostateczny. Zaszlachtowano: wolów 35, wieprzy 31, cieląt 7, baranów 170. (Dziennik Gub. Płocki).

WIADOMOŚCI MIEJSKO WE.

Z Warszawy pod 24 września (6 października) pisze korespondent dziennika *Rusk. Inw.*: Z powodu wyjazdu generał-adjutanta barona Ramsaya do St. Petersburga, w skutku nowego przeznaczenia, w warszawskim klubie myśliwskim, dany był na cześć jego obiad pożegnawczy, w którym przyjęli udział: głównodowodzący wojskami warszawskiego okręgu wojskowego generał-Feldmarszałek Hrabia Berg, jego pomocnik, generał-adjutant Minkwitz i przeszło 50 różnych starszych zwierzchników wojskowych osobnych oddziałów i zarządów wojskowych.

Na obiedzie tym pierwszy toast wniósł generał-Feldmarszałek Hrabia Berg za zdrowie wielce szanowanego Edwarda Andrzejewicza Ramsaya.

W odpowiedzi na ten toast generał-adjutant baron Ramsay oświadczył, że rozstaje się z Warszawskim okręgiem wojskowym, unosi o nim najlepsze wspomnienie i zarazem rozstaje się z nim z wielkim smutkiem; ale „co robić?” powiedział Edward Andrzejewicz, „wszystko na swój czas i wszystko na swój koniec. Zdrowie moje jest tak słabe, że nie miałbym już dłużej siły do znośnienia prac służby wojskowej. Kto w niej przeżył, tak jak ja, przeszło 55 lat, ten przy zachodzie słońca, może zejść z pola wojskowego.”

Po tych słowach generał-adjutant baron Ramsay wniósł toast za wszystkich swych współkolegów i współtowarzyszy w Warszawskim okręgu wojskowym.

Dziś zaś, generał-adjutant baron Ramsay żegnał się z wojskami załogi warszawskiej, w którym to celu, na godzinę 11 1/2 z rana, w sali Kolumnowej byłego zamku Królewskiego byli zebrani wszyscy zwierzchnicy wojsk załogi warszawskiej, poczynając od naczelników dywizji, a kończąc na dowódcach kompanij, szwadronów i baterij;— w sąsiedniej sali znajdowali się wszyscy feldfeblowie i wachmistrze tutejszych wojsk. Baron Ramsay dziękował wszystkim za służbę, a wynurzając ubolewanie przy rozstawianiu się z takimi dzielniemi wojskami, jak wojska Warszawskiego okręgu wojskowego, oświadczył, że unosi o nich najmlodsze wspomnienie i prosił aby na przyszłość starały się podtrzymać dobre imię, jakie zyskały ciągnąc swą starannością, umiejętność i sprawowanie się. Na te słowa, na zakończenie pożegnania, generał-adjutant Minkwitz, zwracając się do barona Ramsaya powiedział, że od mianowania go dowodzącym wojskami jeszcze w 1862 roku, generał-adjutant Ramsay starał się wprowadzić do wojsk tutejszych zasady, które zaszczytując się, wydały dobre rezultaty, dzięki jego zachodom i staraniom; w skutku tego, generał-adjutant Minkwitz, w imieniu wszystkich obecnych i nieobecnych przedstawicieli wojsk okręgu oświadczył baronowi Ramsayowi, że wojska kochają go, cenią, szanują i na zawsze zachowają o nim najlepsze wspomnienie.

Wieżenie wojskowe penitencyjne w Warszawie. (Dalszy ciąg. *) Przy wyborze innego gmachu, nie było warunku, ażeby więzienie wojskowe znajdowało się koniecznie w Warszawie. Zdaniem osób, którym powierzona była ta kwestja, więzienie mogło być urządzone, bez szczególnych niedogodności, w innym jakim punkcie, przy kolei żelaznej, niedaleko od Warszawy; robiono przeto poszukiwania we wsie Sielcach, pod Warszawą, oraz w miastach Skierniewicach i Łowiczu, dla przekonania się, czy nie można będzie użytkować w tych punktach którego z gmachów poklasztornych lub innych rządowych, nie mających na teraz przeznaczenia, lecz ponieważ wszelkie w tym względzie poszukiwania pozostały bez skutku, przeto zwrócono się znowu do Warszawy i prezes komitetu wojskowo-więziennego warszawskiego, generał-major Chlebniok, zaproponował wybór na więzienie wojskowe tak zwanych „koszar Wołyńskich”, które uznane zostały jako całkiem nieprzydatne do umieszczenia w nich nadal pułku wołyńskiego lejbgwardji, dla którego to powodu pułk ten przeniesiony został w roku 1872 do gmachu byłej komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych, koszary zaś wołyńskie pozostały niezajęte.

Koszary wołyńskie, położone wzdłuż ulicy Gęsiej do punktu w którym przecina ją ulica Dzika, zajmują powierzchnię 10,148 sążni kw. czyli 4,23 diestiatiny. Dla więzienia zaś dostateczną byłaby przestrzeń placu wynosząca tylko 7,931 sążni kw. czyli 3,30 diestiatiny; gmach przeto koszar wołyńskich jest aż nadto dostateczny dla urządzenia więzienia wojskowego podług systemu celkowego.

Gmach główny koszar wołyńskich zbudowany został w drugiej połowie zeszłego wieku. W ostatnich czasach znajdował się on w stanie zupełnej dezolacji i uznano niemożliwość zajmowania go nadal, nie tylko jako dom mieszkalny, lecz nawet na składy, jak również niemożliwość wyrestaurowania tych koszar dla dalszego użytkowania z nich; wszystkie sufity i podłogi zgnyły były do takiego stopnia, że niektóre części tych koszar stały od niejakiego czasu całkiem pustkami.

Podług opinji zarządu okręgowego inżynjerskiego,

przyprawdzenie koszar wołyńskich do należytego stanu wymagało znacznych kosztów, które atoli nie mogłyby zapewnić rezultatów węższych miar zadawalniących, nie widziiano bowiem możności usunięcia największej wady koszar—niepomierne płytkie fundamenty pod murami, w wielu zaś miejscach całkowitego braku takowych, z kąd pochodziło, że mury koszar, mając pod sobą grunt ulegający od wpływów atmosferycznych zmianom pod względem swej spójności, znajdowały się w ciągłym ruchu i porysowały się znacznie nawskróż w wielu miejscach, niektóre zaś części murów nie miały już kierunku pionowego. Fundamenta na 2 do 3 stóp głębokości znajdowały się tylko pod murami jednego frontu koszar, wychodzącego na ulicę Dziką, dalej zaś, w miarę oddalania się od tego frontu, fundamenta są coraz płytsze, a węgła zaś południowo-zachodniego koszar, podstawa muru znajduje się nawet po nad powierzchnię gruntu. Oprócz braku dobrych fundamentów, do liczby najważniejszych wad koszar wołyńskich należy także wilgoć murów na parterze, która jest najwidoczniejszą na murach południowego frontu gmachu głównego i oficyn wewnętrznych.

Przy dokonywaniu już robót około przerobienia tego gmachu na więzienie, przekonano się także, że dolna część murów gmachu głównego rozspala się w gruz, lecz miejsca takie były zamaskowane ceglami wmurowanemi na glinę i otynkowanemi na zewnątrz rozztworem wapna. Słowem, koszary wołyńskie były w bardzo złym stanie i nie bez wahania można było obrać je dla przerobienia na więzienie.

Na korzyść zaś ich wyboru przemawiały następujące okoliczności: 1) koszary wołyńskie znajdują się w Warszawie, popokiem wyższej zwierzchności okręgu, co dla nowej instytucji, mającej urzędystwistość całkiem nieznaną jeszcze u nas system kary, jest dogodnie; 2) koszary te położone są na kresach miasta, w miejscowości zdrowej, i zajmują przestrzeń rozległą, i 3) rozkład gmachu głównego koszar jest tego rodzaju, że daje możliwość dogodnego rozmieszczenia cel i korytarzów więzienia. Pod względem ekonomicznym miano względnie tę okoliczność, że główny front koszar wołyńskich; wychodzący na ulicę Dziką, mieścił w sobie zawieszoną mieszkaną dowódcy pułku i oficerów i przeto zakonserwował się o wiele lepiej od innych części gmachu, tak, iż po uskuteczeniu niektórych robót, mógłby on jeszcze służyć na lokale wygodne dla urzędników administracji więziennych; na przeciwnym zaś boku, gmach o jednym piętrze znajduje się w stanie bardzo zadawalniącym. Oba przeto gmachy mogą być przerobione na więzienie bez znacznych kosztów. Co się tyczy kwestji głównej—pomieszczenia samego więzienia, które ma mieć w okręgu wojskowym warszawskim miejsce dla 200 ludzi, to dzięki obszerności gmachu głównego koszar, można oddzielić od niego część frontową i przeznaczyć ją na dom dla administracji, w pozostałych zaś trzech frontach i w częściach wewnętrznych urządzić na dwóch piętrach 200 cel. Po rozebraniu części górnego piętra i zasypaniu wewnątrz i na zewnątrz części parteru, można będzie urządzić dla więzienia, na każdym z tych pięter, po 100 cel suchych i wysokich, z których każda mieć będzie około 90 1/2 stóp kwadratowych przestrzeni.

Zasypanie parteru na wysokość 3 1/2 stopy, przyniesie podwójną korzyść: najpierw, zabezpieczy ono podstawę murów od wpływów atmosferycznych i zastąpi fundamenta, co spowoduje, że mury wzmożnią się do takiego stopnia, iż spodziewać się można, że po naprawieniu rys, mury nie będą już poruszać się, i powtórnie, przez podniesienie podłóg na parterze, można zapobiedz wilgoci murów, która nigdzie w gmachu byłych koszar wołyńskich nie dochodziła wyżej jak na jeden arszyn nad poziom ulic.

Dla zapewnienia większej masy murów gmachu głównego, powzięto zamiar powiązania ich z nowymi murami poprzecznymi celem za pomocą klamr żelaznych; w ten sposób gmach będzie również trwały, jak gdyby był całkiem nowy, pomimo iż kosztą będą mniejsze niż w razie potrzeby wznoszenia takowej ilości nowych murów.

Co się tyczy niezbędności urządzenia w Warszawie więzienia wojskowego penitencyjnego na 200 ludzi, ta ostatnia liczba wzięta została za normę na zasadzie tego obliczenia, że liczba wojsk okręgu wojskowego warszawskiego wynosi zwykle sto tysięcy ludzi i że na tę liczbę wojskowych niższych stopni wypada rocznie, podług statystyki sądowej, mniej więcej około 600 przestępstw, za które podług nowej ustawy wyznacza się kara zamknięcia w więzieniu, w przecieciu na 4 miesiące; w ten sposób, w 200 celkach odsiedzieć może w ciągu roku karę więzienia około 600 skazanych.

Niektórzy sądzili, że dogodniej może będzie dla skarbu sprzedać koszary wołyńskie i wybudować nowe więzienie; lecz wniosek podobny z trudnością znajdzie na swe poparcie dowodzenia przekonujące; przeciwnie, liczne kombinacje prowadziły do wniosku, że sprzedaż gmachów rządowych mających tak znaczną przestrzeń placu w obrębie miasta i przedstawiających tak wielką wartość, przy terażniejszym obniżeniu cen nieruchomości miejskich, musiałaby przyprawić skarb o straty. Powszechnem było zdanie, że z powodu starości gmachów, sprzedaż koszar wołyńskich przyniosłaby w najlepszym razie tyle tylko, ile wart jest sam plac, wartość bowiem materiałów po rozebraniu koszar, zaledwie pokryłaby wydatki jakie wypadłoby ponieść na samo rozebranie.

Pominąwszy już tę okoliczność, że przy terażniejszej stagnacji w Warszawie przedsiębiorczości prywatnej, sprzedaż podobna należałaby do rzędu bardzo rzadkich wypadków, zrobimy dla porównania przypuszczenie, że gmach koszar wołyńskich można by sprzedać, dajmy na to, za sumę około stu tysięcy rs., to jest po cenie po 70 kop. za każdy lokcie kwadra-

towy placu. Podług projektu normalnego, ułożonego w zarządzie głównym inżynjerskim, więzienie dla okręgu wojskowego warszawskiego, w razie wybudowania nowego gmachu, musiałoby kosztować najmniej 400 tysięcy rs., oprócz wydatków na nabycie placu. Potrącający z tej sumy sto tysięcy, które można by osiągnąć ze sprzedaży koszar, skarb poniósłby jeszcze na budowę nowego więzienia wydatek w sumie 300 tysięcy rubli. Anszlag zaś szczegółowy na przebudowanie koszar wołyńskich na więzienie wojskowe zatwierdzony został na sumę tylko 203 tysięcy rs. Zważywszy rozległość robót w gmachu tym całkiem starym, wydarzą się jeszcze bezwątpienia wydatki nieprzewidziane anszlgiem, które, o ile wnieść można z wykonanych już robót (same mury gmachu zostały już przebudowane), przewyższą sumę anszlagową nie więcej jak o 10%; w takim razie ogół kosztów urządzenia więzienia penitencyjnego wyniesie około 220 tysięcy rs. Przebudowanie przeto koszar na gmach więzienny zapewni skarbowi 80 tysięcy rs. oszczędności, w porównaniu z wydatkami na budowę gmachu z gruntu nowego. Nie wzięliśmy przytem na uwagę, że oprócz kosztów obliczonych podług anszlugu pierwotnego na budowę nowego więzienia, mogłaby zajść potrzeba wydatków nieprzewidzianych anszlgiem, przypuszczenie zaś to jest tem prawdopodobniejsze, że budowa więzienia celkowego, z ulepszonego sposobem opalania i wentylacji, jest u nas rzeczą całkiem nową. Zauważyć nadto należy, że w cyfrze kosztów obliczonych na 400 tysięcy rs., niezbędnych na budowę nowego więzienia, nie jest objęty wydatek na kupno placu pod gmach więzienny. Uwagi wyżej przytoczone upoważniają nas do twierdzenia, że przerobienie koszar wołyńskich na więzienie zapewni skarbowi najmniej 120 tysięcy rs. oszczędności. Wystawienie na sprzedaż starego gmachu koszar wołyńskich mogłoby spotkać też samo, co spotkało wystawienie po raz pierwszy na sprzedaż placów rządowych w samym środku miasta, za kościołem św. Krzyża, t. j. że nie zgłosiłby się nikt mający chęć nabycia.

Lecz może powie nam kto, że koszary przebudowane nie będą tak trwałe jak gmach całkiem nowy, że będą one wymagały znacznych restauracji i że z powodu rozkładu koszar, nie można będzie w nich urządzić więzienia, zwłaszcza podług systemu celkowego, odpowiednio ze wszelkich miar wymaganiami takiego rodzaju zamknięcia skazanych.

Dla przekonania się, o ile zarzuty podobne mogą być zastosowane do warszawskiego więzienia penitencyjnego, dość jest przeczytać podany przez nas poniżej opis projektu przerobienia koszar wołyńskich na więzienie celkowe, w głównych jego zarysach, ażeby czytelnik mógł sam osądzić, na czem zależą zalety i wady urządzanego więzienia.

Właściwy lokal więzienny postanowiono urządzić w gmachu głównym koszar wołyńskich, z wyjątkiem jednego z jego frontów, wychodzącego na ulicę Dziką i przeznaczonego na mieszkania dla urzędników administracji, oraz na kancelarję, odwach i szpital więzienny. Dla odosobnienia więzienia od domu w którym mieścić się będzie administracja i dla utworzenia dziedzińca niezbędnego przy tym ostatnim, wzniesiono mur dzielący wielki dziedzińiec gmachu głównego na dwie nierówne części; większa część dziedzińca należeć będzie do lokalu więziennego, dla domu zaś administracji pozostanie jeszcze dziedzińiec obszerny z tyłu gmachu głównego.

Cele więzienne urządzone będą na dole i na pierwszym piętrze, w którym to celu, podług projektu, ma być rozebrana część pierwszego piętra, na parterze zaś podłoga ma być podniesiona o 3 1/2 stopy i cała przestrzeń wewnętrzna przedzielona, pod względem wysokości, na dwa równe pomiędzy sobą piętra (t. j. parter i pierwsze piętro), z których każde mieć będzie po 12 stóp ang. wysokości.

Wszystkie okna cel więziennych wychodzących będą na dziedzińiec wewnętrzny gmachu głównego, korytarze zaś więzienne będą mieć okna wychodzące na dziedzińiec zewnętrzny i na ulicę. Wejście do więzienia będzie jedno tylko, przez bramę lub furtkę, znajdującą się w środku muru oddzielającego dziedzińiec więzienny od dziedzińca domu administracji. Z dziedzińców więziennych będą trzy wejścia do korytarzy więziennych. W środku więzienia znajdować się będzie cerkiew, z osobnym, zasłoniętym miejscem dla każdego więźnia; miejsca te urządzone zostały na powierzchni pochylej, podnoszącej się ku tylnemu końcowi cerkwi. Wejścia do cerkwi, zarówno z parteru, jak z pierwszego piętra, będą wprost z korytarzy więziennych. W kącie południowo-zachodnim więzienia urządzony będzie korytarz o piętrze, tak, iż dolny korytarz służyć będzie do komunikacji pomiędzy więzieniem a kuchnią, górny zaś korytarz—pomiędzy więzieniem a łaznią i ceighausami. Obszerność cel więziennych nie wszędzie jednakowa, lecz większa ich część ma 7 stóp szerokości i 12 stóp długości, czyli razem 84 stopy kwadratowe przestrzeni, wysokość zaś cel wynosi 12 stóp; sześcienna przeto przestrzeń takiej celi wynosi 1,008 stóp czyli około 3 sążni sześciennych, inne zaś cele są obszerniejsze; powietrza przeto będzie zawsze w każdej celi pod dostatkiem. Szerokość korytarzy wynosi: dolnego 12 stóp i górnego 11 stóp.

Okna w celach będą wysokie na 3 1/2 stopy i szerokie na 2 1/2 stopy; okna zaś w korytarzach mieć będą na wysokość 5 1/2 i na szerokość 4 stopy.

Ogrzewanie cel więziennych odbywać się będzie podług najnowszego systemu, za pomocą wody gorącej, korytarzy zaś—za pomocą powietrza ogrzanego, który będzie zarazem powietrzem wentylacyjnym dla cel więziennych. Opalanie zaś cerkwi i korytarza komunikacyjnego odbywać się będzie przy pomocy zwykłych pieców.

Suteren nie ma wcale w koszarach wołyńskich, z

wyjątkiem cerkwi, i uznano, że urządzenie suteren pod starymi murami, połączone byłoby z trudnościami pod względem budowlanym.

Najprostszym i najtańszym sposobem ogrzewania i zaopatrywania lokali mieszkalnych w świeże powietrze, zależy na ogrzewaniu pneumatycznym, opartem na wpuśczeniu do lokalu świeżego powietrza w ilości pożądanej i z temperaturą wyższą od tej, jaka jest w pokoju, przyczem zbyteczna ilość temperatury idzie na ogrzanie lokali. Lecz zastosowanie takiego sposobu ogrzewania i odświeżania powietrza w celach więziennych jest niedogodne z powodu trudności,—pomimo znacznej liczby przyrządów do ogrzewania,—równomiernego rozprowadzania powietrza w celach, tak, iż osiągnięcie jednakiej temperatury w niewielkich i oddzielnych pokojach nie może mieć miejsca; nadto koszary wołyńskie nie mają suteren, urządzenie zaś takowych byłoby bardzo trudne; dla umieszczenia przeto przyrządów do ogrzewania potrzebaby przeznaczyć wiele miejsca na parterze (najmniej 16 cel). Dla tego to powodu postanowiono ogrzewać cele za pomocą wody ogrzanej w przyrządach miejscowych, z przestrzeganiem, ażeby przez wszystkie miesiące zimowe, wymagające opalania lokali mieszkalnych, temperatura powietrza była ile możności jednostajna i wynosiła od 17 1/2 do 20° Celjusza.

Ogrzewanie cel za pomocą wody dokonywane będzie w następujący sposób: woda ma być ogrzewana w trzech kotłach i z każdego z tych trzech punktów przeprowadzana do cel więziennych za pomocą trzech rozgałęzień rur, odpowiadających trzem frontom.

(D. c. n.)

Warszawska Gazeta Powojna zamieszcza następujące wypadki miejskie:

— Adam Morawczewski, b. obywatel ziemski, któremu zranili głowę Antoni Styrpejko, cierpiący na umyśle, (o czem zamieszczona była wiadomość w N° 212 *Dziennika Warszawskiego*) zmarł.

— W dniu zaneogadajnym, o godzinie 8 1/2, wieczorem, w domu pod N° 21 przy ulicy Nowo-Miasto, w piekarni cukierskiej wybuchł pożar, który przez przybyłą straż ogniową wkrótce ugaszony został; przy czem znajdujące się w piekarni różne przedmioty, ogień zniszczył, okna i futryny w suterynach i na parterze jak również sufity w dwóch stacjach piekarni ogorzały, dach który się zaczął palić, w części rozebrano. Dom ubezpieczony; straty właściciel domu oblicza na rs. 1,000, a właściciel cukierni na rs. 100; ogień jak wnoszą należy wynikł w skutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem przez jednego z czeladzi piekarskich, o czem policja prowadzi śledztwo.

Wykaz liczby o stanie cholery w m. Warszawie: pozostawało chorych do dnia 5 (17) października 19, w ciągu upłynionych 2 dni od dnia 5 (17) do 7 (19) października zachorowało 1, z których i dawniejszych wyzdrowiało 3, zmarło 1; zatem na 7 (19) października pozostało chorych 16.

W ogóle od czasu pojawienia się cholery to jest od dnia 18 (30) maja roku bieżącego zachorowało 4185, w tej liczbie dzieci 768; wyzdrowiało 2506, dzieci 348; umarło 1663, dzieci 419.

Z INNYCH GUBERNIJ.

* Przez Najwyższy rozkaz w Wydziale Ministerstwa Oświecenia Publicznego, z 23 września r. b., zatwierdzony został zwyczajny profesor Cesarzowski **St. Petersburgski uniwersytetu** radca tajny Riedkin, rektorem tegoż uniwersytetu, od 19 września, z pozostawieniem członkiem Rady Departamentu Dobr Korońnych. (Gon. Urząd.)

* W gubernji Wiackiej od 15-go czerwca do 15-go września wydano 134 uchwał o corocznych ofiarach kopiejkowych na korzyść **Towarzystwa pielęgnowania ranionych i chorych wojowników**. Wszystkich włościan, uczestniczących w tych uchwałach, jest 201,303. (Gon. Urząd.)

* W Wiatce, w sali miejscowej biblioteki publicznej, od 15-go września otwarta została **czytelnia ludowa**. Czytanie jest bezpłatne. (Gon. Urząd.)

* W mieście Narowozacie, gubernji penzeńskiej, 14 zeszłego sierpnia, przy miejscowej szkole parafialnej, z funduszu ziemstwa narowozackiego, otwarte zostały **kursa dodatkowe dla nauki rzemiosła, mianowicie robienia butów i trzewików**. W dzień otwarcia przyjęto do kursów 30 uczniów. (Gon. Urząd.)

* W widokach polepszenia niezadawalniającego stanu lokali szpitalnych w miastach powiatowych gubernji estlandzkiej, uznano za niezbędne nabyć dla szpitali w miastach powiatowych oddzielne domy, któreby można było w zupełności przygotować na lokale dla chorych.

Obeenie myśl ta już jest wprowadzoną w wykonanie w m. **Weissensteinie**, gdzie 10 września otwarty został szpital na 26 łóżek. Dom dla tego szpitala nabyty jest przez miasto.

W miastach Wessenburgu i Hapsalu przedsięwzięto środki dla otwarcia podobnych szpitali. (Gon. Urząd.)

* Na posiedzeniu **Tyraspolskiego Powiatowego Zebrania Ziemskiego**, 11-go września, Urząd Powiatowy wniósł przedstawienie o wyjednanie z gubernjalnego kapitału żywnościowego kredytu 20,000 rub. w celu kupna zboża, dla rozdania takowego sposobem wsparcia włościanom na żywność i obsiew pól. Przedstawienie to zostało przyjęte przez Zebranie z dodatkiem, że kredyt żądany może się okazać niedostatecznym, gdyż wiadomości, zebrane przez Urząd o bądących w niedostatek włościanach, mogą być niedokładne; dla tego może się okazać potrzeba kredytu dodatkowego. (Gon. Urząd.)

* W **Listku** dla odwieczających kawkazkie wody mineralne" piszą, że **liczba przyjeżdżnych w ukończonym sezonie w Piatiorsk** doszła do 1,289. W 1871 roku, w **Listku** wykazano ich 1,103; w 1872 — 911. Jest to zjawisko tem miłe, że wiedeńska wystawa wszech-

swiata sciagala wiele osob zagranice, a w samej Rosji wiele zakladow wod mineralnych, podalo o sobie ogloszenia i wabilo do siebie publicznosć. Na nieszczęście, pogoda ubiegłego lata nie odpowiedziala ani życzeniom lekarzy, ani nadziejom chorych. Liczba dni dżdżystych w Piątgórsku w ciągu czterech miesięcy była 42 (trzecia część). Nawet w Kislowodku, zwykle przyciągającym konającą publiczność przez swój jedynostajny przeliczny klimat, w roku bieżącym było przez ten czas burzliwe, nader wilgotno i chłodno. Ze sprawozdania lekarzy okazuje się, że pod względem leczenia chorych, ubiegłego sezonu można uważać za zadowalniający. (Birsa).

Z gubernji Kazanjskiej. W powiecie Czistopolskim, włościanie 1 rewiru pokojowego, włości Bogorodzkiej, w widoku powściągnięcia rozwiniętego pijaństwa i nie mając możliwości powstrzymania sprzedaży wódki we wsiach, gdyż zakłady szynkowe otwarte są na granicach, nie należących do gmin wiejskich, postanowili uchwałę włościom włości bogorodzkiej, dostrzeżonych w stanie nietrzeźwym, brać do czasu wytrzeźwienia pod areszt, a następnie sciągać karę pieniężną w wysokości trzech rubli z każdego, na koszt funduszu pokojowych włości.

Za takim przykładem poszło jeszcze 6 gmin wiejskich, które postanowiły przez uchwałę, od d. 1 stycznia 1874 r. nikomu nie pozwalać w ich wsiach otwierania szynków i traktierni.

Opóź tego włościanie 4-ch wsi, w widokach polepszenia gospodarstwa wiejskiego, postanowili: w przyszłym 1874 r. zaprowadzić obowiązkowe mierzenie odłogów, z tym warunkiem, że jeśli kto nie nawiezie gruntu z powodu niedbalstwa lub lenistwa, od tego ma być sciągana wartość umierzwiawia gruntu i za te pieniądze ma być nawieziony jego dział sposobem najmu. Kto zaś w włości nie nawiezie gruntu z powodu choroby lub dla braku konia roboczego, wtedy działy takich włości powinny być nawiezione przez gminę, podług zarządzenia starosty wiejskiego.

Zebrań włościowe Staro-Szeszminskie, uchwała wydana 29-go sierpnia, postanowiło starać się u Czistopolskiego Zebrania Ziemińskiego o otwarcie w osadzie podmijskiej Staro-Szeszminsku szpitala ziemskiego, dla czego bezpłatnie zaproponowało lokal przy zarządzie włościowym, składający się z dwóch dość dogodnych izb z kuchnią. (Gon. Urzęd.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

P. E. Hervé ogłasza w następujący sposób, na czele swego organu Journal de Paris, rezultat osiągnięty z widzenia się w Salzburgu: „Spełnił się wielki wypadek. Podczas widzenia się, jakie miało miejsce w dniu 14 tego miesiąca w Salzburgu, hr. Chambord i delegowani rozmaitych odcieni większości parlamentarnej, zgodzili się wreszcie na warunki, pod jakimi nastąpi przywrócenie monarchji. Dostojny naczelnik domu Burbonów, ten który za dni kilka już będzie królem, dał pełne i kompletne zadośćuczynienie potrzebom i wymaganiom nowoczesnej Francji. W kwestji chorągwi, tak samo jak w kwestji konstytucji, jak niemniej i w kwestiach dotyczących swobód obywatelskich, politycznych i religijnych, naród otrzyma wszystko, chociaż król nie robi żadnego poświęcenia — to jest chce powiedzieć, że nie poświęca on nie ani ze swojej godności osobistej, ani z przywilejów królewskich. Wnuszujemy sobie, że tak się stało, albowiem jeżeli nie chcemy, ażeby naród był zniewolniony, to nie pragniemy również poniżenia króla. Henryk V (niech nam wolno będzie nazywać go odąd tem imieniem, które będzie nosił w historii), okazał się godnym spadkobiercą tego rodu królów, tak głęboko politycznego, któremu Francja swoją niepodległość, jedność i wielkość zawdzięcza. Widzenie się w Frohsdorff sprawiło pojednanie w łonie rodziny Burbonów; widzenie się w Salzburgu dokonało pojednania domu Burbonów z Francją. Widzenie się w Frohsdorff odrodziło na nowo rodzinę królewską; zaś widzenie się w Salzburgu odrodziło monarchję.”

„Sov, który usiłuje zawsze uchodzić za dziennik najlepiej poinformowany, ogłasza następujące szczegóły, za które należy mu pozostawić całą odpowiedzialność: „Podają nam o układach prowadzonych w tej chwili w Salzburgu szczegóły bardzo delikatne i bardzo ścisłe, które uważamy za prawdziwe zupełnie i które komunikujemy czytelnikom naszym: Hrabia Chambord, niezrzeszony w swoich zasadach, upiera się przy tem, ażeby zgromadzenie ofiarowało mu monarchję, bez żadnych warunków. Delegowani zgromadzenia nie chcą się wyrzec praw i przywilejów przysługujących im i żądają ażeby ona sama tylko ułożyła dla nowej monarchji konstytucję, w której jeden artykuł załatwi kwestję chorągwi. W obec takich dwóch postanowień stanowczych, jakim sposobem można obejść trudności? Jeden z deputowanych prawicy, świeżo wysłany do Salzburga, zdołał pogodzić obie strony: Do hrabiego Chambord tak się odezwał: „Książę pragniesz pozostać wiernym dla swoich zasad, dla słów wyrzeczonych dawniej i dla pism swoich dawniejszych i w skutek tego domagasz się, ażeby królestwo zostało ci oddane bezwarunkowo — my zaś, jako przedstawiciele narodu francuzkiego, nie obchymy wprawdzie zmniejszyć wniczem uroku królewskiego, lecz nie możemy wyrzec się nowożytnych praw kraju. Owoż jakim sposobem wszystkie przeszkody usunięte być mogą? Zgromadzenie ogłasza, że monarchję, nie doda żadnego ograniczenia, żadnego zastrzeżenia przy wyrazie monarchji. Tym sposobem korona zostanie wam, moiści książę, ofiarowana bez żadnych warunków i będzie przyjęta przez waszą książęcą moc bez potrzeby uczynienia najmniejszego ustępstwa z waszych zasad. Urok więc króla pozostanie nietknięty. Lecz zaraz potem, na podziękowanie krajowej i dla dania mu zadość uczynienia, do którego ma prawo, król przyjmując koronę, upoważni izbę do ułożenia konstytucji na nowych podstawach, regulujących stosunki pomiędzy Francją a królem. Utrzymują że hrabia Chambord przystał na taką kombinację i że zawiadomienie w podobnym duchu przesłane zostanie na zebranie prawicy, które odbędzie się 18 bieżącego miesiąca, to jest w przyszłą sobotę. Powyż-

sze układy prowadzone były przez pp. Lucjana Brun i Chesnelonga.”

Telegramy z gazet zagranicznych.

Trianon, 17 października. (Proces Bazaine'a). Prezes sądu wojennego stwierdza, iż marszałek Bazaine wysłał depeche do rządu obrony narodowej tylko 15 września i 21 października. Bazaine przeczy jakoby otrzymał jakąkolwiek wiadomość od pomienionego rządu. Wspomina on o bitwach w wrześniu i październiku dla udowodnienia, iż nie istniała żadna konwencja z Prusami, która miała zapobiedz walce po wyjeździe generała Bourbaki. Objasnia on rozmaite przy czyny, między innymi znaczną liczbę ranionych, przeszkadzających mu w stoczeniu większej bitwy, celem parcia tem układow w Ferrières. Prezes stawia marszałkowi szczegółowe pytania co do jego propozycji kapitulowania z honorami wojskowemi. Bazaine oświadcza, iż w bezprzykładnym jego położeniu ustali wszelkie bezwarunkowe obowiązki w obec rządu rewolucyjnego; stał on się własnym rządem, gdyż nie więcej nie istniał. Tym sposobem — zapytał książę Aumale — Francja nie istniała już? Na dalsze natarczywe pytania Bazaine odpowiedział, iż przy pierwszych układach chciał podejść nieprzyjaciela. Książę Aumale powiada, iż propozycja Bazaine'a co do przywrócenia spokojności wewnątrz, znaczyła to samo, co wojna domowa. Bazaine zapewnia, iż myśl jego była zła tłumaczoną. Posiedzenie zostaje zawieszonym wśród wielkiego wzburzenia. Podczas drugiej części posiedzenia sądu, przedmiotem badania były prowadzone za pośrednictwem generała Boyera układy i prezes sądu postawił następujące pytanie: „Czy mniemasz pan, iż w konstytucji, której pozostał wiernym, istnieje artykuł, upoważniający pana do prowadzenia układów z nieprzyjacielem?” Bazaine odpowiada przecząco i oświadcza, iż stawił opór do ostatniego kawałka chleba.

Trianon, 18 października. Badanie skończyło się o godzinie 3-iej po południu. Objasnienia Bazaine'a co do nie zniszczenia zapasów wojennych i sztandarów sprawiają przykre wrażenie. Odczyt napisanych przez cesarza Napoleona do marszałka dwóch listów, w których wyraża mu swe zaufanie, sprawił również wielkie wrażenie.

Drezno, 18 października. Podług otrzymanych z Pilnitz wiadomości, stan zdrowia króla nie polepszył się do południa. Osłabienie trwa ciągle. Książę następcy tronu saskiego udał się przed południem do Pilnitz.

Wiedeń, 18 października. Cesarz niemiecki zwiędził dziś, w towarzystwie cesarza Franciszka-Józefa, powszechną wystawę przemysłową i popitym był w główne go wejścia przez wielkiego mistrza dworu, księcia Hohenlohe i jenerałnego dyrektora, bar. Schwarza. Liczna publiczność witała monarchów pełnemi radości okrzy-

kami, które powtórzyły się przy wejściu do rotundy. Cesarz Wilhelm miał na sobie mundur austriacki. Ogładano oddziały austriacki, węgierski, ruski, turecki i duński. O godzinie 1-iej podaniem było śniadanie w pawilonie cesarskim.

Kopenhaga, 18 października. Na dzisiejszem posiedzeniu Folkethingu, prezes rady ministerjalnej, hr. Holstein v. Holsteinburg odczytał otwarty list królewski następującej treści: Ponieważ odrzucenie drugiego odczytu prawa finansowego uniemożliwia wspólne działanie rządu z Folkethingiem, przeto ten ostatni zostaje rozwiązany. Jednocześnie wydanem jest rozporządzenie dla odbycia nowych wyborów d. 14 listopada. W końcu wydaną okrzyki na cześć króla i praw zasadniczych.

Oddawna oczekiwany olbrzymi brylant z Przylądka Dobrej Nadziei przybył nareszcie na wystawę wiedeńską. Ten rzadki i cenny gość, nie zajął miejsca w oddziale kolonii tegoż przylądka, lecz razem z wielu innemi drogiemi kamieniami ulokował się u pp. Kober i Aegidi w galerji gmachu wystawy wiedeńskiej; tu spoczywa on na czarnej aksaminiej poduszce, w sąsiedztwie nieporównanych pereł z Ceylon i dziesięciokaratowego rubinu z Birma, mającego reprezentować wartość 20,000 guldenów. Ten „Stewart-Dyament”, jak go powszechnie nazywają, którego wartość oceniamy na 375,000 guldenów waluty austriackiej, jest to pięknie wyształcony kryształ w naturalnej formie, ważyący w stanie nieobrobionym, w jakim obecnie się znajduje, 288³/₈ karata, a tem samem jest największym z znalezionych dotąd w południowej Afryce, i w ogólności czwarty z rzędu ze znanych dotychczas o do wielkości. Jedynie nieznaczna ryśa i kilka znajdujących się u wierzchołu czarnych plam, zmniejszają nieco wartość kamienia; pomimo to jednak jest on takiej wielkości, że z czystej części takowego można otrzymać brylant, który o połowę przewyższy sławny Kohinoor (106¹/₆ karata). Brylant z Przylądka Dobra Nadziei, jak wszystkie ztamtąd pochodzące, jest koloru jasno-żółtego.

Znalezienie się policji waszyngtońskiej przy pożarze wynikłym w Baltimore, było arecydziełem szybkości. Odległość z Waszyngtonu do Baltimore wynosi 40 mil. Pociąg wiozący sikawki parowe odbył tę drogę w 35 minutach. W niespełna 18 minut od chwili kiedy dano o tem znać w Waszyngtonie, sikawki znajdowały się na platformie drogi żelaznej i po upływie 70 minut zajęte już były gaszeniem pożaru.

Polewanie ulic w Londynie kosztuje rocznie 135,000 funtów szterl. (przeszło 700,000 rubli) i zatrudnia 1,500 ludzi i tyleż koni.

p. o. Redaktora Henryk Bartsch.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

BILANS Banku Handlowego w Warszawie po dzień 15 30 Września 1873 r. wł.

Table with columns: Nr. bieżący, TYTUŁ RACHUNKU, Bank Handlowy w Warszawie, Oddział St. Petersburgski, Ogółem. It is divided into STAN CZYNNY and STAN BIERNY.

Rada zarządcząca Towarzystwa drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej.

Podaje do wiadomości pp. akcjonariuszów, że publiczne losowanie akcji towarzystwa drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, przypadających w roku bieżącym do umorzenia, odbytem będzie w sali posiedzeń na stacji w Warszawie, w dniu 15 (27) października r. b. o godzinie 10, przed południem, losowanie zaś obligacji serji I, II, III, IV tegoż towarzystwa w temże samem miejscu, w dniu 16 (28) października r. b. o godzinie 11 przed południem.

Wykaz numerów wylosowanych akcji i obligacji ogłoszonym będzie bezzwłocznie.

Splata wylosowanych akcji niemniej wydawanie akcji pożytkowych nastąpi jednocześnie z wypłatą dywidendy za rok 1873, splata zaś wylosowanych obligacji dopełniana będzie w miesiącach wypłaty kuponów procentowych, poczynając od dnia 2 stycznia 1874 r. n. s.

Warszawa d. 5 (17) października 1873 r. (6,133)

Rada zarządcząca Towarzystwa drogi żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej.

Podaje do wiadomości pp. akcjonariuszów, że publiczne losowanie akcji towarzystwa drogi żelaznej Warszawsko-Bydgoskiej, przypadających w roku bieżącym do umorzenia, odbędzie się publicznie, w sali posiedzeń na stacji Warszawa, w dniu 16 (28) października r. b. o godzinie 10 przed południem.

Lista numerów wylosowanych akcji ogłoszoną będzie bezzwłocznie.

Splata wylosowanych akcji i wydawanie w ich miejsce akcji pożytkowych dopełniana będzie jednocześnie z wypłatą procentów, poczynając od 2 stycznia 1874 r. n. s.

Warszawa d. 5 (17) października 1873 r. (6,134)

Warszawa dnia 9 (21) października.

Widowiska.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.—We czwartek, w teatrze wielkim: opera Norma, w teatrze rozmaitości: komedje Za i przeciw, Zemsta za mur graniczny, w piątek, w teatrze wielkim: tragedia Hamlet, w sobotę, w teatrze wielkim: opera 1-y raz, Duch wojewody, w teatrze rozmaitości: komedje 1-szy raz, Zięć pułkownika, Wiosna, Cicha woda brzegi rwie, w niedzielę, w teatrze wielkim: balet Meluzyna, w teatrze rozmaitości: komedje Zięć pułkownika, Hans Jurga, Za pozwoleniem łaskawa pani!

WIELKI TEATR.—Dzisiaj, we wtorek, opera w 4-ach aktach, Ernani.—Początek o godzinie 7 i pół. — Jutro, we środę, krotoczwila Skarbonka, (po cenach teatru rozmaitości).—Wczoraj, było osób 689.

TEATR ROZMAITOŚCI.—Dzisiaj, we wtorek, komedja w 1 akcie, Wiosna, —komedja w 2-ach aktach, Majster i czeladnik. Początek o godzinie 7 i pół.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH.—Otwarta codziennie, od godziny 11-iej rano do godziny 5-iej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny.—Wejście od osoby w dniu poprzednim kop. 15; w niedzielę zaś i święta kop. 5.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego).—Otwarty w niedziele bezpłatnie.

TIVOLI.—Dzisiaj i codziennie, Koncert orkiestry warszawskiej pod przewodnictwem dyrektora Adolfa Sonnenfelda.—Początek o godzinie 7-iej.—Wejście kop. 15.

W dniu 8 (20) bież. mies. i roku, chorych w 8-min cywilnych szpitalach: przybyło 67, wyzdrowiało 32, umarło 9, pozostało 1581 (mężczyzn 772, kobiet 809), z nich w szpitalu starozakonnym mężczyzn 138, kobiet 124.

Wyjechali:—Jeneral-adjutant książę Barjatynski, St. Petersburg;—jeneral-lejtnant Lehman, i jeneral-majorowie: Gubski, do Moskwy, Kurzakow, do Siedlec, i Oktawjusz, do St. Petersburga;—rzeczywisty radca stanu Komar, do Wilna.

Cena okowity dnia 8 (20) października.

wiadro od rs. garniec od rs. Hurtowa skladowa 6.48, 6.51, 2.11—2.12. Pojedyncza szynkarska 2.14—2.16. Stosunek garnca do wiadra 100:307 1/4. (G. H.)

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ dnia 9 (21) Października 1873 roku.

Table with columns: W e k s l e, Rs., k., R., k. It lists various financial instruments and their market values.

